

СЕКЦІЯ 9 БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

УДК 330.142.211.4

Івченко Л.В.
кандидат економічних наук,
доцент кафедри обліку підприємницької діяльності
Київського національного економічного університету
імені Вадима Гетьмана

Береговенко Т.Ю.
студент
Київського національного економічного університету
імені Вадима Гетьмана

ВПЛИВ МЕТОДІВ НАРАХУВАННЯ АМОРТИЗАЦІЇ НА ФІНАНСОВИЙ РЕЗУЛЬТАТ ПІДПРИЄМСТВА

Стаття присвячена дослідженню теоретичних і практичних аспектів нарахування і використання амортизації для забезпечення раціонального та ефективного управління фінансово-економічною діяльністю підприємства; викладенню результатів досліджень з питання розробки універсального підходу до процесу вибору методу нарахування амортизації, який би сприяв підвищенню ефективності амортизаційної політики та зростанню фінансового результату.

Ключові слова: методи нарахування амортизації, амортизаційна політика, фінансовий результат, об'єкти основних засобів.

Івченко Л.В., Береговенко Т.Ю. ВЛИЯНИЕ МЕТОДОВ НАЧИСЛЕНИЯ АМОРТИЗАЦИИ НА ФИНАНСОВЫЙ РЕЗУЛЬТАТ ПРЕДПРИЯТИЯ

Стаття посвячена дослідженню теоретических і практических аспектов начисления и использования амортизации для обеспечения рационального и эффективного управления финансово-экономической деятельностью предприятия; изложению результатов исследований по вопросу разработки универсального подхода к процессу выбора метода начисления амортизации, который бы способствовал повышению эффективности амортизационной политики и увеличению финансового результата.

Ключевые слова: методы начисления амортизации, амортизационная политика, финансовый результат, объект основных средств.

Ivchenko L.V., Berehovenko T.Yu. THE IMPACT OF METHODS OF DEPRECIATION ON THE FINANCE RESULT OF THE ENTERPRISE

The article concentrates on the investigation of theoretic and practical aspects of calculation and use of depreciation for ensuring the rational and effective management of financial and economic activity of the enterprise; setting forth the results of investigations of the issues of development of the universal approach to the selection process of the method of depreciation, which would result in raising the effectiveness of depreciation policy and growth of the finance result.

Keywords: methods of depreciation, depreciation policy, finance result, capital assets facilities.

*«Протягом останнього століття економісти шукали «істинний» метод амортизації, який дозволяє розподілити первісну вартість машин по відрізках терміну її служби відповідно до реального рівня її зносу. Вони розчарувалися: немає «істинного» методу амортизації, всі існуючі методи є тільки умовними правилами, вибір між якими є питанням практичної зручності»
Фрідріх і Віра Лютци*

Постановка проблеми. У сучасних умовах розвитку економіки будь-якої країни значною мірою залежить від її технологічного рівня та продуктивності національної промисловості. Враховуючи те, що нині українська промисловість характеризується значним рівнем зносу основних засобів, проблема вибору типу амортизаційної політики нині є важливою та актуальною [1, с. 181].

Наявність альтернативних методів нарахування амортизації, дозволених державою, дає підприємству право вибору. Прийняті рішення щодо наявних таких альтернатив закріплюються в амортизаційній політиці підприємства [2, с. 65]. Амортизаційна політика є частиною облікової політики підприємства. Цей процес є відображенням на мікрорівні під-

приємства обраної державою на макрорівні амортизаційної політики. Правильний вибір підприємством амортизаційної політики є запорукою його ефективного функціонування, забезпечення конкурентних переваг, оптимального оподаткування і своєчасного відновлення основних фондів. Вибір проводиться з метою найбільш ефективно формувати джерела фінансування (відтворення) основних засобів, контролювати їх оновлення, сприяти підтримці обсягу та ефективності інвестицій підприємства.

За правильного використання амортизаційні відрахування могли б стати підвалиною для науково-технічного та інноваційного розвитку [3, с. 107].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У контексті розгляду економічної та науково-технічної політики до концепції амортизації з позицій державного регулювання зверталися такі українські фахівці, як Л.І. Дідівська, А.С. Нікіфоров, Д.М. Стеченко та С.М. Чистов [1, с. 181]. Амортизаційні відрахування як джерело фінансування реальних інвестицій розглядалися І.А. Бланком, О.Ю. Болховітіною, Т.В. Гончаровою, М.І. Крупкою, О.О. Лапко, П.А. Орловим та іншими вітчизняними вченими. У свою чергу Ю.М. Педан основним фактором вибору методу нарахування амортизації визна-

чає економічну стратегію підприємства [2, с. 66]. Публікації названих учених стали основою подальшого дослідження проблем та формування висновків і пропозицій щодо удосконалення амортизаційної політики підприємств.

Однак нині чимало питань нарахування та використання амортизації залишаються невирішеними. Зокрема, питання вибору методів нарахування амортизації основних засобів, проведення оцінки впливу її розмірів на фінансово-економічні показники діяльності підприємства, підготовки управлінських рішень щодо своєчасного відтворення основних засобів за рахунок внутрішніх джерел фінансування, зокрема такого, як амортизація, досі не мають однозначної відповіді.

Постановка завдання. Мета дослідження полягає у висвітленні теоретичних та практичних аспектів нарахування і використання амортизації для забезпечення раціонального та ефективного управління фінансово-економічною діяльністю підприємства; здійсненні порівняльного аналізу різних точок зору економістів щодо взаємозв'язку методів нарахування амортизації та фінансового результату підприємства; викладенні результатів досліджень з питання розробки універсального підходу до вибору методу нарахування амортизації, який би сприяв підвищенню ефективності амортизаційної політики та зростанню фінансового результату.

Для досягнення цієї мети було послідовно вирішено такі завдання:

- здійснено порівняльну оцінку загальноприйнятих методів нарахування амортизації;
- досліджено роль амортизації як джерела внутрішнього інвестування основних засобів підприємства;
- проаналізовано підходи різних авторів до встановлення залежностей між фінансовим результатом та обраним методом нарахування амортизації.
- прослідковано залежність фінансового результату підприємства від обраного методу нарахування амортизації;

Виклад основного матеріалу дослідження. Прийнята на підприємстві амортизаційна політика істотно впливає на фінансовий результат діяльності підприємства. Так як основні засоби приймають участь у діяльності підприємства, їх амортизація позначається

на результатах цієї діяльності. Нарахована амортизація через низку бухгалтерських записів відноситься на зменшення фінансового результату.

У зв'язку з цим вибір методу амортизації впливає на величину фінансового результату (тим сильніше, ніж вище частка амортизації в загальній масі витрат). У свою чергу, на щорічній величині амортизаційних відрахувань позначається обраний метод амортизації.

Застосування того чи іншого методу нарахування амортизаційних відрахувань вимагає економічного обґрунтування. Обрані методи нарахування амортизаційних відрахувань по відповідних групах об'єктів основних засобів повинні:

- сприяти реалізації економічної та науково-технічної стратегії підприємства;
- мінімізувати базу оподаткування з податку на прибуток;
- бути простими, а витрати на облік мінімальними.

Основним фактором вибору методу нарахування амортизації є економічна стратегія підприємства, розглянута Ю.М. Педан [2, с. 66].

У рамках цієї стратегії може реалізовуватися вибір способів амортизації відповідно до прийнятих керівництвом підприємства цілей при визначенні прибутку. Групи способів реалізації [2, с. 66] амортизації представлені у таблиці 1.

Застосування підходу 2 практикується для створення сприятливої картини про діяльність підприємства для зовнішніх користувачів (високий прибуток, великий запас майна та власних коштів) [2, с. 67].

Підхід 3 покликаний збільшувати амортизаційні відрахування і зменшити прибуток, що підлягає розподілу з метою підтримки збереження фізичного капіталу підприємства. Цей підхід може застосовуватися за наявності очікувань керівництва, що засновники будуть розподіляти чистий прибуток, не беручи до уваги потреби підприємства по заміні основних засобів. При цьому керівництво встановлює мінімальні терміни використання основних засобів, використовує підвищені коефіцієнти, метод суми чисел років для збільшення величини амортизації.

Традиційно при визначенні мети амортизації розглядається тільки одна модель, приведена під номером 1, так як у загальному випадку для під-

Таблиця 1

Групи способів реалізації амортизації

Назва способу	Сутність	Недоліки
1. Досягнення максимальної величини чистого прибутку плюс амортизація ($Пч + А \rightarrow \max$).	Сукупність власних джерел для відтворення основних засобів у цьому випадку буде максимальною. Даний вибір виходить з передумови, що амортизація являє собою джерело формування активу балансу, нарівні з іншими власними коштами підприємства, і може бути використана на відповідні цілі. У цьому разі поліпшення даного показника можливо шляхом поліпшення показників у формулі: $Пч = Пв - А,$ де Пв – валовий прибуток без урахування впливу амортизації; А – амортизація.	Збільшення амортизації зменшує фінансовий результат, і вираз $Пч - А$ не змінювався б, якщо б величина амортизаційних відрахувань не позначалася на оподаткуванні підприємства.
2. Досягнення максимальної величини прибутку	Підхід передбачає мінімізацію амортизаційних відрахувань у бухгалтерському обліку (що скорочує витрати, поліпшує фінансові показники підприємства).	До недоліків належать не досить об'єктивна картина майнового стану підприємства, відсутність можливості своєчасного відтворення основних засобів за рахунок амортизаційних відрахувань, так як їхня величина буде недостатньою.
3. Досягнення мінімальної величини прибутку і максимальної амортизації	Даний підхід передбачений збільшувати амортизаційні відрахування і зменшити прибуток, що підлягає розподілу з метою підтримки та збереження фізичного капіталу підприємства. Може застосовуватися при наявності очікувань керівництва, що засновники розподілятимуть чистий прибуток, не беручи до уваги потреби підприємства по заміні основних засобів.	Погіршуються поточні економічні показники діяльності підприємства. Проте підхід дозволяє залишити кошти в обігу підприємства, що при належних рішеннях керівництва є позитивним моментом.

приємства важливо, щоб науково обґрунтована амортизаційна політика приводила до максимізації величини чистого прибутку плюс амортизаційні відрахування [2, с. 67].

Однак дана модель відображає тільки інтерес підприємства при розумній політиці як засновників, так і керівництва. А це не зовсім відображає повну картину, тому що часто виникає певне протиріччя інтересів засновників та керівництва підприємства. Засновники прагнуть отримати прибуток і дивіденди, а керівництво – більше коштів в обігу.

Застосування цих принципів дозволить вибрати найбільш прийнятні способи нарахування амортизаційних відрахувань. Вибір способу нарахування амортизації по групі об'єктів основних засобів залежить від ступеня їх відповідності вищезазначеним цілям формування фінансових результатів та складання фінансової звітності організації. Проте це не єдиний підхід до вибору методів нарахування амортизації.

Як відомо, при організації будь-якого підприємницького заходу або інвестиційного проекту, проводиться аналіз його ефективності. Ефективність традиційно розраховують шляхом зіставлення наведених у часі (дисконтованих) річних грошових доходів і витрат. Якщо говорити про оцінку річного результату тільки від операційної діяльності, не беручи до уваги інвестиційну та фінансову, то ефект у даному випадку можна оцінити показником чистого грошового доходу, який розраховується таким чином:

$$ЧД_t = \left(1 - \frac{H}{100}\right) * (B_t - C_t) + A_t \quad (1),$$

де ЧД_t – чистий грошовий дохід від операційної діяльності в році t, грош. од.;

H – середній розмір податкових відрахувань за рахунок прибутку, %;

B_t – виручка від реалізації готової продукції в році t, грош. од.;

C_t – собівартість продукції в році t, грош. од.;

A_t – амортизаційні відрахування в році t, грош. од.

Як бачимо, результат оцінки ефекту від виробничої діяльності підприємства значною мірою залежить від грошової оцінки амортизаційних відрахувань, від обраного методу нарахування зносу по основних засобах, нематеріальних активів, малоцінних та швидкозношуваних предметів.

Формула (1) призначена для статичної оцінки ефекту, а якщо здійснювати його динамічну оцінку, то особливого значення набуває питання розподілу в часі сум амортизаційних відрахувань по роках терміну корисної експлуатації об'єкта, що визначається вибором методу нарахування амортизації.

Тобто ми підійшли до того, що крім цілей максимізації (мінімізації) прибутку підприємства при виборі методу нарахування амортизації до уваги може прийматися принцип відповідності доходів і витрат, який широко застосовується за кордоном. Розглянемо вплив методів нарахування амортизації на розмір її річної суми у таблиці 2.

На основі таблиці 2 можемо розрахувати щорічний відсоток амортизаційних відрахувань при застосуванні кожного з методів. Результати такого розрахунку оформимо у вигляді таблиці 3.

З таблиці 3 видно, що найбільший відсоток амортизаційних відрахувань за перший рік ми сплачуємо, обравши метод зменшення залишкової вартості – 48%. Якщо підприємство переживає у поточному періоді кризу, яку воно у майбутньому зможе подолати, то краще за все обрати метод зменшення залишкової вартості.

Таким чином, підприємство у поточному розрахунковому періоді зменшить свої прибутки на суму амортизаційних відрахувань, отже сума доходу, на яку буде нараховуватися податок, також знизиться і в результаті прибуток підприємства зросте. Підприємство виграє певну суму коштів на певний час. Недоліком методу є те, що при виборі методу зменшення собівартості, в останній рік експлуатації об'єкта, відсоток нарахування амортизації буде найменшим – 4%. Тому, застосовуючи цей метод, підприємство повинно розраховувати на розростання своєї діяльності та максимізацію своїх прибутків у майбутньому. Метод зменшення залишкової вартості можна розглядати як тимчасовий протикризовий інструмент.

Проте, з іншого боку, концентрація амортизаційних відрахувань в перших роках виробництва носить негативний характер, пов'язаний з тим, що така концентрація повинна компенсуватися збільшенням інтенсивності використання основних фондів на цьому етапі. Такої думки дотримуються багато вітчизняних та зарубіжних учених. Вони вважають, що прискорена амортизація підходить тільки для високорентабельних підприємств.

Таблиця 2

Вплив методів нарахування амортизації об'єкта основних засобів на розмір річної суми амортизації, грн

Номер методу	Назва методу нарахування амортизації	Сума амортизації по роках, грн					
		1	2	3	4	5	Разом
1	Прямолінійний	12000	12000	12000	12000	12000	60000
2	Зменшення залишкової вартості	28728	15628	8502	4625	2517	60000
3	Прискореного зменшення залишкової вартості	24000	14400	8640	5184	7776	60000
4	Кумулятивний	20000	16000	12000	8000	4000	60000
5	Виробничий	10000	15000	15000	12000	8000	60000

Таблиця 3

Вплив методів нарахування амортизації об'єкта основних засобів на річний відсоток амортизаційних відрахувань, %

Номер методу	Назва методу нарахування амортизації	Відсоток амортизаційних відрахувань, %					
		1	2	3	4	5	Разом
1	Прямолінійний	20	20	20	20	20	100%
2	Зменшення залишкової вартості	48	26	14	8	4	100%
3	Прискореного зменшення залишкової вартості	40	24	14	9	13	100%
4	Кумулятивний	33	27	20	13	7	100%
5	Виробничий	17	25	25	20	13	100%

Якщо для підприємства характерні стабільність, наявність достатніх резервів для покриття непередбачених збитків та боротьби з непередбаченими обставинами, якщо підприємство не хоче перенавантажувати ні поточний період, ні майбутній, то йому варто обрати прямолінійний метод нарахування амортизації і сплачувати по 20% кожного року.

Так, якщо доходи, отримані в результаті застосування основного засобу, залишаються постійними протягом терміну його корисного використання, то застосовується лінійний спосіб нарахування амортизації.

Якщо майбутня динаміка доходу має досить стійкий зв'язок з фактичною величиною випуску продукції протягом строку корисного використання основного засобу, найбільш точної відповідності між доходами і витратами можна досягти застосовуючи спосіб нарахування амортизації пропорційно випуску продукції. У цьому випадку можливе нарахування невеликих сум амортизації в періоди низького обсягу виробництва та збільшення її в періоди великого обсягу випуску продукції.

У випадках, коли неможливо передбачити з достатньою мірою надійності динаміку майбутніх доходів, метод нарахування амортизації може бути обраний виходячи з простоти розрахунків, особливостей конкретної ситуації та стратегії підприємства.

Крім вищезазначених підходів до вибору методу нарахування амортизації, виділяють ще один: залежно від типу передбачуваного підприємством інвестиційного проекту та основних фондів, які будуть придбані згідно з цим проектом [4, с. 197].

На рисунку 1 представлено вплив кожного методу на суму щорічних амортизаційних відрахувань.

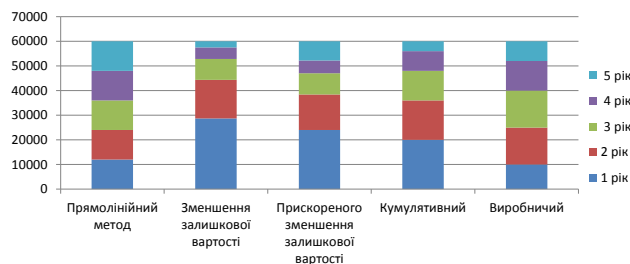

Рис. 1. Розмір щорічних амортизаційних відрахувань за різними методами нарахування амортизації

На підставі узагальнення думок вітчизняних і зарубіжних аналітиків можна сформулювати певні рекомендації відповідно до того, яким методам нарахування амортизації варто віддавати перевагу при реалізації того чи іншого інвестиційного проекту [4, с. 197]. А саме:

1. Проекти, які визначають заміну застарілого обладнання як природний процес продовження існуючого бізнесу в незмінних масштабах.

Зазвичай подібні проекти не вимагають тривалих та складних процедур обґрунтування і прийняття рішень. Для таких проектів доцільно прийняти за основу той метод нарахування амортизації, який дозволить швидко провести заміну обладнання:

– якщо компанія працює в галузі з високими темпами науково-технічного прогресу, то варто обрати методи регресивної амортизації;

– якщо компанія працює в галузі з невисокими темпами науково-технічного прогресу (в гірничодобувній або металургійній промисловості), то прямолінійний метод.

2. Проекти, які передбачають заміну обладнання з метою зниження поточних виробничих витрат.

Мета подібних проектів – використання більш досконалого обладнання замість традиційного, порівняно менш ефективного, морально застарілого. Цей тип проектів передбачає детальний аналіз вигідності кожного типу обладнання, так як більш досконала в технічному плані техніка далеко не завжди є більш вигідною з фінансової точки зору. Нове обладнання, що є більш досконалим і сучасним, сконструйоване на основі новітніх наукових розробок, як правило, більшою мірою підлягає моральному зносу і вимагає більш швидкого списання.

Для таких проектів більш доцільним є використання методів регресивної амортизації (наприклад, кумулятивний метод або метод зменшення залишкової вартості).

3. Проекти, які передбачають збільшення випуску продукції та/або розширення ринку послуг.

Даний тип проектів вимагає відповідального рішення, яке зазвичай приймається на вищому рівні управління підприємством. Найбільш детально варто аналізувати фінансову ефективність проекту, з'ясовуючи, чи призведе збільшення обсягу реалізації до відповідного зростання прибутку. У цьому разі більш доцільним буде використання методів регресивної амортизації.

4. Проекти, які передбачають розширення підприємства з метою випуску нових продуктів.

Цей тип проектів є результатом нових стратегічних рішень і може стосуватися зміни сутності бізнесу. Цей тип проектів, як правило, передбачає значні інвестиції в обладнання. Устаткування для випуску продукції в рамках проектів такого типу повинно бути найбільш сучасним, мати високий ступінь наукоємності, тому рекомендовано застосовувати регресивні методи нарахування амортизації.

5. Проекти, які мають екологічне навантаження.

Проекти даного типу завжди пов'язані з забрудненням навколишнього середовища, тому ця частина аналізу є критичною. У таких проектах більшою мірою, ніж у всіх інших, потрібне втручання держави, яка має прийняти низку заходів зі стимулювання підприємств до придбання обладнання, яке дозволить забезпечити найвищу ступінь захисту навколишнього середовища. Ці заходи можуть мати вигляд пільг з оподаткування, нормативно закріплених підвищених норм амортизації, державних дотацій тощо. Устаткування для випуску продукції в рамках проектів такого типу повинно бути найбільш сучасним, мати високий ступінь наукоємності, тому рекомендовано застосовувати регресивні методи нарахування амортизації.

Окрім усього вищезазначеного, при виборі методу нарахування амортизації варто звернути увагу на роль строку корисного використання основного засобу, вірніше, на правильному його виборі. Від строку корисного використання значною мірою залежать витрати на утримання основного засобу. Зі збільшенням строку експлуатації зменшуються постійні витрати, насамперед за рахунок амортизаційних відрахувань, що у свою чергу сприяє зниженню собівартості виконаних робіт, а отже, і виробленої продукції.

Але при цьому зростаються ремонтно-експлуатаційні витрати, що призводить до підвищення собівартості продукції (робіт, послуг). І, навпаки, зі скороченням строку експлуатації зростають постійні витрати і зменшуються ремонтно-експлуатаційні витрати в розрахунку на одиницю виконаних робіт.

Якщо строк експлуатації буде перевищено, то фізичне зношення настане до того, як вартість

основного капіталу буде перенесено на готову продукцію [5, с. 122].

Для того щоб визначити оптимальний строк експлуатації основного засобу, можна скористатися формулою:

$$T_{\text{опт}} = \sqrt{\frac{2 \cdot ПВ}{С}}, \quad (2)$$

де $T_{\text{опт}}$ – оптимальний строк експлуатації об'єкта основних засобів;

$ПВ$ – первісна вартість об'єкта основних засобів;

$С$ – щорічне збільшення витрат на утримання і ремонт основного засобу, що виникають внаслідок його фізичного зношення.

Ще одна концепція, яка набула широкого розповсюдження, – інвестиційна концепція амортизаційних відрахувань: оскільки амортизація виступає як частина грошового потоку підприємства (чистий прибуток + амортизація) [6, с. 228], можна проаналізувати здатність амортизаційних відрахувань виступати джерелом фінансування капітальних інвестицій.

Однак амортизаційні відрахування не можуть самостійно служити джерелом інвестицій, їх використання є обмеженим. Тому такий аналіз не може бути універсальним.

Вибір методу нарахування амортизації є важливою складовою господарсько-фінансової діяльності підприємства. Цей процес дозволяє альтернативно підійти до визначення розмірів амортизаційних відрахувань, здійснювати управління витратами і фінансовими результатами, накопичувати необхідні фінансові ресурси і раціонально їх використовувати на потреби відтворення необоротних активів [7, с. 67].

Висновки. У процесі дослідження визначено вплив методів нарахування амортизації на фінансовий результат підприємства. Було розглянуто три підходи до визначення найефективнішого методу:

1) залежно від економічної стратегії підприємства;

2) відповідно до принципу відповідності доходів і витрат;

3) залежно від типу передбаченого підприємством інвестиційного проекту.

Ознайомившись з усіма цими підходами, все ж неможливо сформулювати якийсь один критерій для вибору амортизації. Зважаючи на це, багато аналітиків при вирішенні питання вибору метода нарахування амортизації рекомендують заздалегідь провести комплексний аналіз прибутковості підпри-

ємства при застосуванні різних методів і порівняти отримані результати.

Нині відсутні чіткі рекомендації щодо вибору методу нарахування амортизації, який би був найкращим для підприємств різних організаційно-правових форм, об'єктів основних засобів та способів їх використання. Обраний підприємством метод повинен сприяти прискоренню оновлення основних засобів, визначенню реальної величини прибутку, найкраще враховувати усі фактори, пов'язані з експлуатацією об'єкта основних засобів. Наявність альтернатив дозволяє підприємству обрати той метод, який би найкраще та найповніше задовольнив вищеперераховані критерії.

Вибір економічного обґрунтування методу формує амортизаційну політику підприємства у взаємозв'язку зі специфікою його діяльності, особливостями використання різних видів основних засобів. Формування ефективної амортизаційної політики на підприємстві можна вважати одним із факторів підвищення ефективності його роботи. Тому варто приділити особливу увагу вибору методу нарахування амортизації і врахувати усі особливості цього процесу.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Липецький Л. Проблеми нарахування амортизації як джерела фінансових ресурсів підприємства України // «Економіка XXI ст.: виклики та проблеми»: матеріали Всеукраїнської заочної наук.-практ. конференції студентів, аспірантів та молодих вчених / гол. ред. Ф.Г. Ващук. – Ужгород, 2010. – С. 181.
2. Педан Ю.М. Вплив амортизації на фінансовий результат підприємства // «Науковий вісник: фінанси, банки, інвестиції». Наук.-практ. журнал. Вип. № 2 (3). – Сімферополь: НАКПБ, 2009. – С. 221-224.
3. Кундеус О. Облік нарахування амортизації основних засобів // Галицький економічний вісник. – Тернопіль: ТНТУ, 2014. – Том 45. – № 2. – С. 107-116.
4. Амортизация и оптимальные сроки службы техники: монография / Козьменко С.Н., Васильева Т.А., Ярошенко С.П. – Сумы: «Деловые перспективы», 2005. – С. 232.
5. Двейріна Т.О. Аналіз методів нарахування амортизації основних засобів підприємства // Науковий журнал «Економіка та управління». – 2014 – № 2. – С. 121-126.
6. Пуйда Г.В. Амортизаційна політика як ключовий елемент управління технічними ресурсами підприємства // Бізнес Інформ. – 2014. – № 1. – С. 226-231.
7. Скоморохова С.Ю., Ніколаєнко С.М., Гейвич Л.В. Сучасна концепція амортизаційної політики підприємства // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014. – № 4. – С. 65-67.